

SPIS TREŚCI

1. Praca ludzka jako przedmiot zainteresowania socjologii	7
1.1. Geneza socjologii pracy	9
1.2. Przedmiot socjologii pracy	15
1.3. Socjologia pracy a nauki pokrewne	18
1.4. Przydatność socjologii pracy	20
2. Rola pracy w życiu społecznym ludzi	23
2.1. Socjologiczne rozumienie pracy ludzkiej	25
2.2. Społeczne następstwa rozwoju pracy ludzkiej	28
2.2.1. Podział pracy i jego rodzaje	28
2.2.2. Alienacja pracy i jej formy	32
2.2.3. Ruchliwość społeczna jako następstwo podziału pracy	34
2.3. Stosunek do pracy jako wyznacznik pozycji społecznej	36
2.3.1. Geneza problemu	36
2.3.2. Jak oceniano pracę ludzką w przeszłości?	38
2.3.3. Współczesne postawy wobec pracy — ideały a rzeczywistość	41
2.4. Bezrobocie i jego konsekwencje	46
2.5. Zawód i jego wybór w świetle socjologii	49
2.5.1. Zawód w ujęciu socjologii	49
2.5.2. Wybór zawodu i jego rodzaje	53
3. Pracownik najemny a rynek pracy	59
3.1. Pracownik najemny	61
3.2. Praca najemna i jej przeobrażenia	67
3.3. Stosunek pracy i jego rodzaje	68

3.4. Płaca pracownika najemnego	70
4. Zakład pracy w ujęciu socjologii	85
4.1. Socjologiczne określenie zakładu pracy	87
4.2. Przeobrażenia stosunków produkcyjnych w kapitalistycznym zakładzie pracy	89
4.3. Systemowe ujęcie zakładu pracy	92
4.3.1. Zakład pracy jako szczególny przykład systemu społecznego	92
4.3.2. Morfologia systemu społecznego zakładu pracy	96
4.3.3. Struktura systemu społecznego zakładu pracy	96
4.3.4. Podział funkcji i pozycji w systemie społecznym	98
4.3.5. Hierarchia w systemie społecznym	99
4.3.6. Zdolność adaptacyjna systemu społecznego	100
4.3.7. Specyficzna właściwość systemu społecznego	100
4.4. Przydatność systemowego ujęcia zakładu pracy	102
4.4.1. Poznawcze aspekty systemowej analizy	102
4.4.2. Praktyczna przydatność systemowej analizy	103
5. Społeczność zakładu pracy	105
5.1. Socjologiczne ujęcie społeczności w zakładzie pracy	107
5.2. Struktura społeczna załogi zakładu pracy	113
5.2.1. Struktura klasowo — warstwowa	114
5.2.2. Kategorie społeczne jako element struktury	116
5.2.3. Zbiory celowe i spontaniczne jako elementy struktury	119
5.2.4. Mechanizmy działania systemu społecznego zakładu pracy jako element jego struktury	123
5.2.5. Wzajemne relacje między poszczególnymi elementami systemu, jakim jest zakład pracy	124
5.3. Hierarchia w zakładzie pracy	126
5.4. Układ wartości w zakładzie pracy	132
6. Socjologiczne aspekty zarządzania zakładem pracy	135
6.1. Problemy metodologiczne	137
6.2. Kształtowanie się organizacji zarządzającej	139
6.3. Cechy charakterystyczne organizacji zarządzającej	141
6.4. Relacje społeczne między zarządzającymi	146
6.5. Wzroce osobowe zarządzających	148
6.6. Style zarządzania	150

6.7. Biurokracyzm w zarządzaniu	151
7. Stosunki międzyludzkie w zakładzie pracy	155
7.1. Co to są stosunki międzyludzkie?	157
7.2. Problem integracji	159
7.3. Adaptacja i jej rodzaje	161
7.4. Współdziałanie i przeciwdziałanie ludzi w zakładzie pracy	163
7.5. Konflikty w miejscu pracy	166
7.5.1. Określenie konfliktu w miejscu pracy	166
7.5.2. Społeczna sfera konfliktu w miejscu pracy	168
7.5.3. Uwarunkowania konfliktu w miejscu pracy	172
7.5.4. Strajk	175
7.5.5. Możliwości przeciwdziałania konfliktom w miejscu pracy	178
8. Stabilizacja i fluktuacja kadr	183
8.1. Problem stabilizacji kadr	185
8.2. Od kiedy fluktuacja pracowników stała się problemem?	188
8.3. Uwarunkowania fluktuacji pracowników	189
9. Dlaczego ludzie pracują i co skłania ich do wydajnej pracy?	197
9.1. Określenie motywacji pracy	199
9.2. Motywacja a bodźce	200
9.3. Bodźce a potrzeby człowieka	203
9.3.1. Pierwotne uwarunkowania bodźców	204
9.3.2. Wtórne kryteria podziału bodźców	206
9.4. Społeczne uwarunkowania bodźców	210
10. Humanizacja pracy w świetle socjologii	213
10.1. Geneza idei humanizacji pracy	215
10.2. Rozwój idei humanizacji pracy	216
10.3. Praca a zadowolenie	222
10.4. Psychologiczne aspekty zadowolenia z pracy	223
Bibliografia	229